



# Հովհաննես Թումանյան

## Կտակ

Դե գրի, տեր հայր: «Յանուն հօր և որդոյ...»

(Այսպէս անիրավ բա՞ն եք տեսել, տո.

Կյանքս մաշելով փող դիզեմ այսքան,

Հիմի իմ ձեռքով տամ սրբան-նրբա՞ն...

Բայց դե ի՞նչ անեմ, հետս ո՞ր տանեմ...

Գոնե այս վերջին առուտուրն անեմ,

Գուցե կաշատեմ աստծուն ու ազգիս,

Սրանով փրկեմ անունս ու հոգիս...):

Դե, գրի, տեր հայր: Ուշքս դեռ վրես,

Կտակ եմ անում իմ ազգիս այսպէս:

Ամենից առաջ ես իմ կրտակում

Իմ մեռած եղբոր որդոցն եմ գրկում.

Կտակ եմ անում, որ նրանք երբեք

Չուտեն իմ փողից և ոչ մի կոպեկ:

Չուր տեղը իմ դեմ դատ էին բացել,

Թե իրանց բաժնին ես եմ տիրացել.

Լավ էր, որ հագիվ պրծա կաշատով,

Մարդիկ էլ տեսան՝ ընկել եմ շառով...

Գրի մեր ժամին մի հարյուր թուման,

Հետն էլ այսպիսի մի անխախտ պայման,

Որ եկեղեցու գավթում ինձ թաղեն,

Կնոջս համար էլ կողքիս տեղ թողեն,

Տարին հինգ անգամ պատարագ անեն,

Հոգիս անպատճառ դրախտը տանեն.

Սրանից հետո հոգան ինձ վրա,

Հոյակապ արձան դնել մարմարյա,

Ոսկի տառերով վրրան փորագրած,

Թե ազգիս համար ինչեր են արած:

Վանքի դպրոցին գրի մի գումար,

Որ իմ անունով, իմ հոգու համար

Որդեգիր պահեն նրրա տոկոսով.

Ամեն տարի գան խմբով, հանդիսով,

Դամբանիս վրա գովք ու ճառ ասեն,

Ազգի մեծերի շարքում ինձ դասեն,

Պատկերս էլ կախեն դրպրոցի պատից,

Թեկուզ մի քիչ ցած մեր հայրապետից:

Ապա այն տունը (որ կեղծ թղթերով,

Հոգիս սևելով, սրտով ու գորով,

Իբրև պարտքի տեղ, առա այն խեղճից

Ու իրան լալով դուրս արի միջից...),

Իմ հոժար կամքով, իմ վերջի օրին

Այն էլ տալիս են մեր Մայր Աթոռին,

Որ Վեհափառը գրրի մի կոնդակ,

Անունս սփռի աշխարհ բովանդակ

Եվ ինձ օրհնանքի այնպես մի գիր տա,  
Որ երկրնքումն էլ աստված հավատա...

Դրանից հետո մի գումար գրրի  
Հօգուտ մեր ազգի խեղճ ու որբերի  
Ընկերությանը բարեգործական,

Որ գլուխն անշարժ մնա հավիտյան,  
Նըրա տոկոսը մեր մեծ տոներին  
Բաժնեն (ին գրկած) խեղճ ու որբերին,  
Ամեն մեկին տան մի-մի աբասի,  
Որ ուտի հոգուս ողորմի ասի:

— Հապա, օրհնրված, տանու տերտերին  
Ժամոց չե՞ս տալիս քո հոգու խերին.  
Քանի վախտ ունես, այդ էլ ասա շուտ...  
Ասա՝ տանըցիք տան լավ կողոպուտ,  
Ոսկի սհաթըդ, նոր շորերըդ տան,

Որ հեշտ անց կենաս դուռն արքայության...  
Լավ, տեր հայր, այդ էլ քեզ եմ կտակում,  
Որ ինձ միշտ հիշես քո պատարագում,  
Դագադիս վրա մի քարոզ ասես,  
Թե ինչ հոգեսեր, մեծ մարդ էի ես...

Այս կտակն արավ հայ բարերարը  
Ու մեռավ գնաց այն մյուս աշխարհը.  
Միշտ երախտագետ մեր ազգը հայոց  
Նրան հրոշակեց ազնիվ բարեգործ,  
Իր ժամի գավթում թաղեց ու մարմար

Արձան կանգնեցրեց իր գործքին հարմար  
Վըրրան էլ գրեց պերճ տապանագիր.  
Ո՛հ, վսեմ հոգի, դու խաղա՛ղ հանգիր  
Թեև դու մեռար, բայց միշտ քո հոգին  
Հրսկում է բարձրից քո թըշվառ ազգին:

Բայց երբ որ գնաց այն մյուս աշխարհը,  
Եվ ուզեց մըտնել արդարոց շարը,  
Հանեց օրհնանքի տարած պատճենը,  
Տերն մեր կարդաց ու գրցեց դենը,  
Քո սիրտը հանիր, ասաց, հողեղեն,

Այնտեղ են գրված գործերըդ ամեն:  
Եվ մարդու սիրտը կարդաց մեր տերը,  
Ուր տրաված էին նրբա գործերը.  
Կարդաց չա՛ր գործեր, նաև կըտակը,  
Եվ... իսկույն դրկեց դժոխքի տակը:

1899

---